چەن هەزار ساله کوردوستانی جوان
جێگەی ئیمەیە جێگەی کورد زبان
خاکەکەی هیسکی باپیرانمانە
آوی دولانی خوێنی لەشمانە
خوشیو ناخوشی گشتی هەر لەوە
ژیانو وژینمان هەموی هی ئەوە
لەپاشی خودا چی ترشک نابەین
بوی بە سەرپاک زەمینی نادەین
خوشەویستی ئەوبوتەرەگو پوست
عالەم ئەی زانی لەدوژمنو دوست
ئیمەش وەک خەلق و ولاتە خوامان
ئەوە تاجی سەرسەردو شامان
گەر ئەزب ئیمەش کزو بێ مانین
گەر شاد بی شادو وبەرزو بەنازین
چونکە وەک دایکە ئیمەش مەجبورین
لەبوی فیدا بین لەگیان ببورین

کەچی لەم لاوە چەن ناکەسی دین
برسیو هەژارن بێریو بێ جێین
کەساسو مالاواز مابی هوشوو ماکزن
ماتو شروو وری بێ دەنگ وەک دزن
ئەپارینەوە هەروەکو ژنان
دایم بەلیوو ماکاک لەسەر زمان
بەبەراتی مەخویان تیر ئەکەن
خویان خەم لاوی چەکووزیر ئەکەن
فەرقیان ناکەین لەگەل هاوخوینان
قسوری ناکەین بەدلوو بەگیان
ئەبن بە قارون لەپەنای ئیمە
ئەخون بە راتی سەرچیای ئیمە
بە آوی ئیمە بەعەردی ئیمە
گەنموو ماجو ئەکەن لەوەردی ئیمە

کەچی گەیشتن گەیینە بەرزی
بوگیانمان ئەبن بەدەرزی
لەکولەکەی تەرناوی کوردنابەن
گەرمان گەلی خویان لائەدەن
ئەلین کورد کوانی لەناو کوردوستان
کوردهی چیایە بەچەشنی حەیوان
گەلیی بپرسیت ئەی کورد گویت کوانی
سەری ئەشیوی رەنگەنەی زانی
هەموی وەحشینو درندەی چیان
نیانە هەقی دەولەتو ژیان
نفوسی کوردان نیو ملیون نابی
بوی پیویستە تەفروو تونابی
ئەبی مەحوو بن لەسەرروی زەمین
بەخول بنژرین هەمو چین بەچین
بەزمانی خویان ناب قسان کەن
جیلەی بروانین ئەگەر گریان کەن
هەرکەسی بلی کوردم یا لەکورد
ئەوی بکوژری وەک آردبیی وورد
نابیشی بنوسن بەزمانی کوردی
چونکە بی نرخە ملەتی مردی
گوڤارو و رەتەب بویان حەرامە
ناب آزادی قەت بکەن تاوە
هەرچی بکا باسی حقوقی کوردان
پیویستە ببری لەناو دەوری زمان
ئەوە یەکاریان لەپاشی چیاکە
بوئەم ملتە لەبوئەم خاکە

فزگینی یان دەچی کورد لەخەو هەلسا
لەملوو ماقاچی زنجیر مادا وپسا
ووشیار بونەوە لەپاشی نوستن
زندوو بونەوە هەموو نەمردن

institut kurde de paris

وەك چیاكانی توندوو بەتینە
خاوەنی عقلوو، چاو، دەسوو پینە
چونكە قوت نادریت بە پشیلە شێر
گەرچی سەرزەمین ببی سەرەووژێر
ب هیزوو دلیر آمادەی كارن
بوحەق ستانن توندووچەك دارن
سوپەریان چیای خاكی خویانە
هەموودەم شێری بیشەووەیانە
لاویان پ گەبێ بەخوێندەواری
چیكە ناچێژی تامی زورداری
دەسیان گەیەس یەك بەچەتنی برا
دەسیەووەشینەی بەدكارانەما
ظلمی بیگانە لایان زوخاوە
مردن بوژیان لایەوەكووآوە
چیكە دعایەوو بەلێنوو درو
تیی ناكا تأثیر نادری دەخەرو
چیكە بەدیلی ناكا قەناعەت
انا گری قەومی پیسی بێتاقەت
ئی گەی ئەب خوی هەق بسینی
یا ئەب بمری لە عەرد نەمینی
چونكە كەس نادا هەق بەهەقداران
هەتانەسینن بەدەستی خویان
ژیانێكی بەرز وولاتی آزاد
بەهەولی خویان ئەگەن بە مراد.

گەلیكی دیوە ناخوشی لەژینی
هەقیتی بب تاجێكی زیرینی

.....

....

...

institut kurde de paris

پیرە

إستعمار

insititut kurde de paris

تف له‌ ناموست سه‌د تف إستعمار ... هه‌ر تو گه‌ل ئه‌که‌ی به‌ که‌ری بی بار
هه‌ر تو بو ژینی وولاتی آزاد ... ئه‌بی به‌ ده‌ردوو ماسه‌ختیو ژه‌هره‌مار
ئه‌توی وه‌ك به‌ لاقه‌ومان ئه‌صرینی ... لاوازیان ئه‌که‌ی وه‌کوو ده‌رده‌دار
ئه‌توی برسیه‌تیو ره‌ووتی ئه‌هینی ... وون ئه‌که‌ی میژوو ئه‌بی یادگار
هه‌ر له‌ سایه‌ی تو دزیو ماری گری ... تالانو کوشتنی په‌رت ئه‌بی له‌ شار
له‌ به‌ر إستعمار بیروو هوشی لاو ... سودی نابه‌خشی به‌ غیری آزار
کفرو و فسادیو تغدیو به‌دی ... پول به‌ پول دیتن بو گه‌ل سه‌روه‌خوار
ده‌ره‌به‌گ ئه‌کا به‌ شای فه‌رمان ده‌ر ... که‌ر ئه‌ هینیتو ئه‌یکا به‌ سه‌ردار
خوینی مژوو دزووری گرووی هوش ... ئه‌گیرن کاری ملتی هه‌ژار
بوی مله‌تیشی له‌ رووی لاوازه‌ ... که‌س لی ی ناپرسی وه‌ك که‌ری مردار
هه‌ر که‌س به‌ هیزی به‌ تیغی خوی ئه‌با ... حقوق وون ئه‌بی له‌ خه‌لکی بیچار
وه‌کوو ماکینه‌ هه‌زاران هه‌لم ... ئه‌برن ئه‌کیلن ده‌شتو زه‌ویو زار
به‌ چه‌شنی چوارپی ته‌ماشا ئه‌کرین ... ئه‌یان که‌ن به‌ گژ چه‌موو به‌ردوودار
هه‌رچی بلیتن به‌سیه‌ بوچ وابین ... سه‌ری وورد ئه‌که‌ن به‌ به‌ردوو به‌دار
مه‌جبوره‌ هه‌رچی تر باسی هه‌ق نه‌کا ... چونکه‌ ئه‌رژن خوینی ئه‌و زوردار
یا ره‌وان ئه‌کری بو به‌ندی خانه‌ ... مالوو منالی ئه‌بن کزوو مازار

. . . .

گه‌لیک هه‌زار ملیونی ئه‌یکا به‌ توزی ده‌س با ... به‌ ماشیوعی دلی ئه‌یکا أسیروو خه‌م بار
ئه‌بیته‌ دوشه‌گی خه‌لك سه‌ران گای هیچو پوچان ... هه‌ر روژ مه‌زله‌ ده‌ردی ئه‌ی به‌ ده‌ستی آزار
له‌ به‌رای وولاتی نابینی خیروو خوشی ... بی سه‌رمایه‌ووبی عاملی ئه‌سوریته‌وه‌ ناچار
خه‌لك ئه‌خون برخو کاهیوو حشیوو په‌قلاوه‌ ... ئه‌وییش به‌ سه‌د ده‌ردی سه‌رده‌بی ناکه‌وی ساوار
براوو باوکو آموزاو و که‌سووکار له‌ یه‌ك ئه‌کا ... هه‌ر له‌ سایه‌ی إستعمار به‌ شر به‌ تو بوو ته‌یار
له‌ آسمانو له‌ عه‌رد له‌ ده‌لیاوو له‌ کیوان ... یه‌ك تر قر ئه‌که‌ن شه‌وی ناگرن آراموو قه‌رار
که‌لاك وه‌کو چیایان ئه‌که‌وی له‌م گوره‌ ... گیانی بی سه‌ر زور ئه‌بی به‌ چه‌شنی به‌ردوو هه‌م دار
خوینی له‌ شت ئه‌مژی تو هه‌ستیشی پی ناکه‌ی ... وه‌ختی هه‌ستی پی ئه‌که‌ی ا په‌ری ببی رزگار
بخوینی خوت به‌ هیز که‌ی نه‌هیلی ظلمو نفاق ... یه‌ك تر بگرن به‌ راستی گاوانو میروو سه‌ردار
یا قه‌ومیکی به‌ غیره‌ت بگری ده‌ستاوی ته‌ماع ... یا ره‌یده‌ت بدا تاکو له‌ منالی بی رزگار
له‌ مافه‌ إستعماره‌ روژی تاکوو هیواره‌ ... تو ئه‌که‌ی ایشوو کاره‌که‌ چی بی ناتووبی دار
بی به‌رگو له‌ رووی لاواز هه‌ناسه‌ سارد ووزه‌ بون ... بو پاره‌وه‌ چیشتی بروپش ئه‌که‌ی هه‌زاران هاوار

. . . .

یا له‌ به‌ینی قه‌ومه‌کان توی ناکوکی ئه‌نیژی ... یه‌کیان به‌ ئه‌وی تریان ئه‌کا خه‌سته‌وو بریندار
به‌ ئه‌م ئه‌لی تو هه‌لسه‌ حقوقی خوت داوا که‌ ... مه‌ژین له‌ گه‌ل ئه‌وانه‌ قه‌وملی به‌دوو غدار

institut kurde de paris

ئەچیتە لای ئەمی تر ئەلێ کەی ئەم بەدانە ... حقی ژیانیان هەیە گاوانو ڕوتوو جوتیار
مەهێڵن سەرەدەرێنن چونکە اقلیاتن ... لە ناویان بەن خرو و برەیان لەن بستی قوڕتار
یا زمانیان بگورن نەلێن ایمە ئەم قەومەین ... ایرە وولاتی مەیە بو مەیە وەک یادگار
گەڕوا نەکەن لەگەلیان ئەبن لیتان بەچالیک ... لە پێش ڕێگای سەرکەوتن ئەشێوێنن سەرووکار
سەیری ئەم سیاسەتە کە إستعمار ئەی کاتن ... تا هەموویان بێ هێز بن خوی ببێتە میرووسەردار

ooooooooooo

داریک بە خوێنی جگەر ئەتو ئەی هێنیتە بەر ... فستعمریش لیت ئەکری بە فتنە بەنیو دنیار
ئەبی باتەوە وولاتی شەشوو بێشی پێ ئەکا ... ئەی هێ نیتەوە ناو تو ئەن داتی بەدە دینار
سەیری ئەم قانانجە کە کەوا ئەولەتوی ئەکا ... کە هێچی لە سەر ئەم حالەشی ڕازی نابی گەلی جار
ئەلێ ئەبێ زمانت جلت بەرلت بگوری ... ڕوژی تا کوو ایوارە ئەتو بومن بکەی کار
گەر دوژمن هاتە سەرمن ئەبی تو ڕولەکانت ... بدەی بکیم بەلە شکرم کالەشەو پاڕیزگار
بچی ڕوولەگولەکا خوێنی بومن بڕژی ... منیش دانیشم لە باغ شادوو بەلەیفووبکار
چونکە شەرەردی من بو سەربەستی انسانە ... بونە هێشتنی جەوروو ظلموو بەدی استعمار
بو ڕەوتاندنی ڕوتیوو هەژاریوو کەساسیو ... بو فەوتاندنی هێزی قەومی بە تینوو زوردار
کە هات گەیە سنووری سەرکەوتن دوژمن نەما ... سەری وەر ئەسوڕینی بە چەشنی شەوگەردووعار
ئەلێت نەختی سەبرکەن با دوژمن چاک بفەوتی ... ئەم دەمە لە هەژاری دیلی ئەتکەم من ڕزگار
بەلام ایوە منالن ئەبێ تو زێ لێ بگەن ... بە برایەتی ایمە دێین بولای ایوە وەکوو پار
تاکوو لیتان نزیک بین زوتر دەرتان ئەزانین ... چون والێ بەیک ئەهینن خزموو برا کەسووکار
بەم ووتارە خوشانە سەدلە جاران خراتر ... ڕوتوو ڕەجالمان ئەکەن سەوخونگە بەروژی پار

بە خوا عەیبە لە پەنای عدلوو انصافوو غیرەت
دزیوو تیی گری بکا بە آشکرا ایمان دار

......
....
....
...

بە
کوردی

insititut kurde de paris

بەکوردی سەیری گوڵزاروو دیمەن
باخوو سەرچاوەوو، بەهەشتوو، چیمەن
بای شەماڵی خۆش
نێرگزوو، بنەوش
بەئەم چی

بەکوردی دەنگی تافگەی سەرشاخان
یادەنگی قومریوو، بلبلی باخان
نەشئەی بای بەیان
یادەنگی سەوان
بەئەم چی

بەکوردی بەهاریا گوڵوو نەسرین
بەبیبوونوو، هەلال، خاوو، یاسەمین
لەنجەی چنار
شەنگەبی نازدار
بەئەم چی

بەکوردی سەیران بەزموو هەڵپەڕین
شابیوو زەماوەند خۆشیوو پێکەنین
لەسەر سەوزەگیا
لەگەڵ دڵڕووبا
بەئەم چی

بەکوردی جوانی سوسکلەوو پوری جوان
ڕوو بینی کوترسلقەی کانیان
دوڵی پڕ ئاواز
گوڵی داوێن ڕاز
بەئەم چی

بەکوردی چی شەونم لەسەر گولان بێ
بلبلی شیرین عاشقی گولان بێ
بەهار یا زستان
هەورە یا باران
بە ئەم چی

❀

بەکوردی چی خونچە سپییە یا نەگەشی
شەو ڕوناکە یا تارە وەکوو هەشی
مانگ لە چواردە بێ
یا لە دوانزە بێ
بە ئەم چی

❀

بەکوردی چی سەردەشت، سابلاخ و، پێنجوێن
هەورامان، ئاکرە، شەقلاوەی ڕەنگین
دیاربکر و، وان
خۆشی باشقەلان
بە ئەم چی

❀

بەکوردی چی خونچە سپییە، یا نەگەشی
شەو ڕوناکە یا گرژە چەشنی هەشی
مانگ لە چواردەیە
یا لە دوانزەیە
بە ئەم چی

❀

بەکوردی چی بەیان زووبێ، یا دەرەنگ
زەمین بپۆشێ کراسی حەو ڕەنگ
سەوز و، سوور و ئاڵ
شین و، سپی و کاڵ
بە ئەم چی

❀

کە دیل و، خەستە و، بەسراو و، مەست بێ
کە ساس و، بیمار، مل شۆڕ و، پەست بێ

گزووە بریندار
نەخوشوو بیزار
بەئەم چی

بەکوردی خاکی پر لە گەوهەرە
پر لە آسنووە مسووە مەرمەرە
زیووە پلاتین
قورقوشمووە آلتون
بەئەم چی

بەکوردی نەوتووە قیرووە کبریتیی
توتنووە لوکەیی زورووە بەپیتیی
فوسفورە کلسیوم
یان آلومنیوم
بەئەم چی

کەسوود نەبینیی لەم مەعدەنانە
کەوتین وەك بەردی با بیگانە
خویی نەزانی
نەیی تەوانی
بەئەم چی

هەرکەس لە بو خوی وەك مالی تالان
باری کابی با کەس نەلی پی یان
عەیبە وا مەکەن
تاکەیی وا ئەکەن
بەئەم چی

بەئەم چی زەویووە آوی فراوان
لە عراقووە رومە لە ملکی ایران
قەراجووبتوین
حویجەیی بەشوین
بەئەم چی

بەکورد چی دەشتی سندوسووە شیروان
شارەزوری پانە جزیروە بوتان
جیی سەد ملیونان
ئەبێ بو ژیان
بەئەم چی

هەموی چولووە هول فری داون
لەبەرب کەسی ووشکووە ب آون
با بیین دەنگی
نا بیین رەنگی
بەئەم چی

ئەوی ئەی چینی بەری لی نا خوا
گەنم ئەچینی نا بی جو ئەخوا
خلەووە خەرمان
برغ یا زیوان
بەئەم چی

کەئەم برسیب بەئەم چی پلاو
لەخەو ببینی بەجەرگی براو
لەشەرووە هەنگوین
پرب رووی زەمین
بەئەم چی

بەکورد چی چیای بەمانە پرە
جەفتووە مازووە داروو کە تبرە
بادەم چەووە قەزوان
ئەسلیرکووە ئەسپون
بەئەم چی

كه ئه‌م نه‌زانی بوچی به‌کار دیین
بو ئه‌م شتانه خه‌لکی به‌غار دیین
ایمه‌شی به‌تالان
ئه‌یان وه‌بینی پیان
به ئه‌م چی

به‌کورد چی سیووه هه‌ناروه هه‌رمی
گویزووه تری ووه خوخه هه‌نجیرووه ب
هه‌لوچکه‌ووه باوی
گه‌رازی ، آوی
به ئه‌م چی

که ئه‌م نه‌زانی بێ خوا وه‌ك انسان
بو گه‌ڕی ببی له‌ تاقووه هه‌مبان
یا نه له‌ زستان
وای نیت بو مشتان
به ئه‌م چی

یاپ فروشی له ده‌یا یه‌کی
بو خوی نه‌مینی بو نانوکه‌کی
دزووه درووزن
پ به‌ن پ دزن
به ئه‌م چی

به‌کورد چی ببینار گه‌لی علی به‌گ
سولاقووه سه‌ری آمیدیه سه‌د ره‌نگ
گومی وانی جوان
کانگه‌ی دلیران
به ئه‌م چی

insititut kurde de paris

بەکوردچی آگرەکا نازەنینی ماتەنگار
شنوکا سەردەشتکا شەنگی سەرچنار
کە جەرگی کول بێ
زنجیر لە مل بێ
بەئەم چی

بەکوردچی کوێستان بەهەشتە. هاوین
نیە هاوهەمتای لەسەر رووی زەمین
سویسرەی کوشوە
آبرووی بردوە
بەئەم چی

کە خوی بەماقی بەسەنگەلەساری
بەدەردەداربووگریووکا هەژاری
ژری لە ناوی
کوێر بووبی چاوی
بەئەم چی

دوژمن کربیتی بەسەیرانگای خوی
هەرچی تیشی دا بربیتی بو خوی
بشلێ بی دەنگ بە
وەك کەریشی زەنگ بە
بەئەم چی

کە هیزمان نەبی کا لاویشمان نەبی
هەقی زەندەیتیو ژیانمان نەبی
بی کەسووبی دەر
بی هوشووبی سەر
بەئەم چی

institut kurde de paris

بەلام هەروها نابین تا ماوین
مادام نەمردین تا ایستا ماوین
ژیان ئەسی نین
دوژمن ئەمری نین
هەم حكمی كەمی

گفتوگو لەگەل دیموکراتیەکان

insititut kurde de paris

چون دل نه سوتي دوانزه مليونين
خاوه‌ني وولات تاريخي كونين
به‌رزووه خانه‌دان
تا كين له جيهان
كه پچي وه‌ك ژنان
ب ده‌نگوو زمان
له هه‌ر لا مونين

❀

چون كافر نه‌بم له دين ده‌ر نه چم
خوم به قاچي خوم بو مردن نه چم
زه‌ليلوو كه‌ساد
خه‌مناكوو ناشاد
ب هيواوو مراد
هه‌موو كه‌س ئازاد
منيش هه‌ر كه‌چم

❀

.... چون باور بكه‌م به حقوق به‌لين
به په‌يمانوو دادو آزاديوو
كه‌ من زه‌ليل بم
ديلي ژير ديل بم
له جه‌رگا سيل بم
وورده‌سه‌روو پيل بم
با هه‌رپيم بلين

❀

چون بسه‌لمينم عدالت هه‌يه
وجدانوو شرف فضالت هه‌يه
كه كورد وه‌ها ب
وا په‌شوكا ب
سه‌رپا شيوا ب
جه‌رگي سوتا ب
تا دنيا هه‌يه

❀

insititut kurde de paris

چون بسەلمینم بو دیموکراتی
ئەگا هەرکەسی خوی بەئاواتی
کەچی بەجوز خەم
زخاوو ئەستەم
بەدبەختیو وەماتەم
نەبی زوروەکەم
نەماندی ساقی

❀

بەجوز فاشیەتی نەبینم لەوان
هەردەم بەدەردی بمکەن نانەوان
کەکوسناستر بم
پەشوکاوتر بم
رەنج دوراوتر بم
بێبەهاتر بم
لەناو کوردوستان

❀

ئەبینم هەرگەل بو خوی بووبەگەل
حقوقتان دای ئازاد بوو وەك هەل
کەچی بو کوردان
نای قەت دەنگتان
نابەن ناوی وان
ناکەن چارەی وان
بوی فاوەچەل

❀

کرتانە چوار بەش تا قوتی بدەن
بەسوکی بیخون یا لەناوی بەن
چیتان لێ ئەهات
ئەوێش وەك خەلات
لەناو روژهەلات
ئازاد بادووسات
نەك بەربادی کەن

❀

insititut kurde de paris

به لام بزانن کورد هه ر زندوه
به هیچ نا مري قه ت نه مردوه
تو له ي ئه سيني
حقوقي دوينې
يا خو نامینی .....
چیکه نا بینی
ئه م به ندووه نشوه

❀

چون من باوه ر که م که براي ایمه ن
خه ر قماتن نا که ن هاوه قتاي ایمه ن
خومان ئه بینین
ئه وي ئه وي چي نين
ئه وي ئه وي ژينين
له وه ي ئه ي سينين
وه ك به لاي ايمه ن

❀

هه ر چي هه مانه ئه يي به ن بوخوتان
ايمه ش ئه بينه سه پاني پويشان
روتيشمان ئه که ن
له تيشمان ئه که ن
ناويشمان نا به ن
رويشمان تي نا که ن
چون نه خوين خه مان ؟

❀

نازانين چي تان له کوردان ئه وي
نا موستان ئه وي يا شتان ئه وي
وازي لي ب نن
چيکه مه ي شيلن
چا که نه هيلن
خه لقي ب هيرن
گه ز قتان ئه وي

❀

institut kurde de paris

كوردیش وەك ایوە قەومەوو انسانە
هەقی ژیانی هەیەوو بەشانە
لە توركوو عەجەم
دایموو دەرهەم
زور ترن نەك كەم
بەشكولەموو ئەم
پتروو آزانە

❀

كەواب بوچی أسیری وان نابن
كورد وەك نوكەر ب ئەوانیش خانبن
ناب هاواركەین ؟
یا شینوو زاركەین ؟
خومان قوتاركەین ؟
لە دەس خەلك باركەین ؟
خراپ مایا چابن ؟

❀

قانون دائەنین ایشي ناكەن
بو بشریت كاري چا ناكەن
خراپەي خوتان
دینەوەریتان
مەدەن تەفرەمان
چیكە بەدرو یان
رەوگیرمان مەكەن

❀

یالیمان گەرین هەقمان بسینین
یا ئەمرین هەموو یا تاج ئەهینین
یا حقمان دەبی
وولاتمان دەبی
ژیانمان دەبی
ژینی بەتەنی
یا تیائەچین

❀

insititut kurde de paris

ئه‌م هاوارانه بو ئه‌م قه‌وما نه‌ن
بو قه‌ومي هه‌ژار ته‌قه‌لائه‌ده‌ن
نه‌ك بو دوژمنه
بو ئه‌مه‌ي ژنه
بو عالم سنه
ببشر هه نجنه
ـ ويانڤي ناكه‌ين

insititut kurde de.paris

د لدا ري

نا كه م

insititut kurde de paris

دلداري ناكەم دلداري ناكەم   روو لە بێزاري بێ چاري ناكەم
خەم باري ناكەم

❀

دلداري كاري تەمەلو سستە   كاري نەزانوو بێ بيروو هەستە
كاري بێ هەستە

ئەگەر بەهاري شادنابم بەدل   پەستنابم دەرچي لەدەستانم گول
گولي جوانوو شل

❀

بلبل بابەسوز باهەر بخويني   شەماليش چنار بێ بهەژيني
دلان بسيني

❀

باگول هەرگەش بێ بوەري بمري   روژيش دەركەوي يانەگرگري
قومريش با بفري

❀

بوچي خەمگين بم ياخوم زويركەم   داماو گيژبم يانەخوم پيركەم
خوشيم لە بيركەم

❀

دلدار أسيري زلفي يارانە   خەستەي تاريكيو بەفروو بارانە
وەيلي كيوانە

❀

دل دار ناچارە ژير دەستي گەردون   ستايشي ئەكاشتيلي زەبون
ناو دلي پر خون

❀

دلدار هەميشە ياري لە بيرە   بە زلفو مەمكي دلبەر أسيرە
لاويشي بێ پيرە

❀

دلدار دايما زەردوو لاوازە   بێ هيزوو ماندوو كز بێ نيازە
ڕووي لەهەورازە

❀

دلدار نازاني دەردي وولاتي   چونكە كوشتويە نەخوشي حاقي
ستە آواتي

❀

institut kurde de paris

بەڵام من سەرگەردون کەوم   بارەکەم وەک کەر بەژوورێ کەوم
نەک ژێری کەوم

لەویوە سەیری رووی زەمین بکەم   لە ئێم بەرزیەگول چنین بکەم
نەوەک شین بکەم

بۆچ وەک هەژاران بگرم تبنالم ؟   لە دەستی دوژمن لە چەنگی ظالم
ویران بێ مالم ؟

بۆچ سەرم شۆرکەم بۆتوقی خەلکی ؟   ناچار وو بێزار لە بەندی خەلکی
بە شوخیو ماتەنگلی

بۆچی نەلیلی دیلی بچێژم ؟   هاوارکەم ئەسرین لەچاو بڕێژم ؟
هیوام بنێژم ؟

بۆچی قبول کەم شەڕی بەدکاران ؟   جفاو تالەساسی بەدوو نازورداران
بێ وەکو باران

بۆچی بیگانە بەراتم بخوا ؟   ئیسقانم پێڵی گۆشتنەکەم بخوا ؟
ئارەقەم بخوا ؟

بۆچی براوو مامووو ئاموزام   خالووو خوشکلوو پورزاو برازام
بپەر بر بینو و نازام

لە حپس بزن نەویرم دەنگ کەم ؟   بگر ییم بۆیان یا نە هاوارکەم
لەزوروو لەکەم

بۆچی بم کوتری رونیو بڕبیەتی ؟   بسوریەوە لەدەشتی پەڕتی
بەبێ حورەتی

بۆچی نەویرم بەزمانی خۆم   لە وولاتی خۆم یا لە مالی خۆم
لە ناو ژووری خۆم

لەگەل خزمانم گفتو و گو بکەم   چاری خوم بکەم لەدەردوو ئالم

لەترسوو لەخەم

بوچي فنالم میژووي قەومي خوي   نەخویني لەناو مالوو حالي خوي؟

بوچ نەناسي خوي؟

بوچي بخوینن سبأ وو تدمر؟   غساسنەوو و کندەوو حمیر؟

عنترەوو و شمر

بوچي نەخوینن ماد لەگەل بابان؟   زندوو و ایوبیوو و تأریخي سوران؟

لەگەل ئەردەلان

بوچي بخوینن فاعلوو مفعول؟   مفتوحوو منصوب و جار و مجرور

ممدوودوو و مقصور

بوچي بزانن حوشتروو خورما؟   کوتو و عەمارەوو بغداوو بصرا

فاوو أوروپا

نەزانن چیە سابلاخوو و سنە   وانو و ئالیان و مەنگور و زەنگەنە

موکریان بانە

بوچي بەیاخي بەرزي هەل نەکەم؟   بوحەقي مشروعي بازوم هەلنەکەم؟

خوم تي ڕونەکەم

بەیاخي جوانم لەسەر کیوانم؟   نەلەریتەوە بەبای بەیانم

دلەي ویرانم

بەدیتني ئەوزاي تیمارب   لەخەم رزگارب چەشني بەهارب

شادي بەغارب

بوچي قەلاقي زووردارانم نەخەم؟   گولي ئازادي بەخوین دەرنەخەم؟

تەیري خەم نەخەم؟

بو چي هەل نەگرم لەسەرخوم ناوي ؟ بي هيز ويوو نابەدي ناسوكيو و نابي باوي ؟
پەستيو وجي ماوي

❀

بو چ نەمرم لەريي حقوو آزادي ؟ لەريي پيش كەوتن لەرێگەي شادي ؟
شادبم بەشادي

❀

بو چ نەمرم لەريي بەزێگەلي خوم ؟ لەرێگەي چارەي سەروو ناپەلي خوم ؟
لەريي چەلي خوم

❀

بو چ بمرم لەريي دنيا ـ وونادهم ؟ لەريي پلاوو گوشتوو نافكلوو چەم ؟
يا شەكروو بادەم

❀

بو چ نەمرم لەريي ـ وژي پيروزم ؟ گولي سەدرەنگي سەربەستي قوزم
بو خوموو هوزم

❀

بو چ بمرم لەريي عشقوو دلداري ؟ لەريي هەلپەرين شاديوو بێكاري
بەزمي ناوشاري

❀

بروم ببيي ئەمە شتي بو وولات بكەم . لەسوفتي ئەوخوم بكەم مات
نەگا بە آوات

❀

ناووم وون ببي كەس نەكا باسم نەكەس بم ناسي نەكەس نباسم
خراپ يا خاسم

❀

. . . ـــ . . . .

. . . .

. . . . .

. . .

.

له

ناو ولاتی

خومان

institut kurde de paris

له ناو وولاتی خومان هه‌ژاروو، ده‌رده‌سه‌رماین
له چولووه، ده‌شتوو، هامون سه‌راسه‌رقور به‌سه‌رماین
له پا زنجیروو، داوین، به خول بزر کراوین
له ده‌ستی ماته‌موو، ده‌رد کون کون دلوو جگه‌رماین

سه‌رقوتوو، به جیماوین، به بای چه‌وه‌ن هه‌ژاروین
کلاو له سه‌ر نه‌ماوین، بی باوکوو، بی ره‌به‌رماین
چاو کویر کراین به تیران، له‌ت له‌ت کراین به شیران
وه‌ك به‌ندیوو، یه‌خسیران له مالی خو به‌ده‌رماین

تا جمان له سه‌ر نه‌ماوه، جه‌رگلوو، دلمان سوتاوه
ده‌ستوو پشتمان شکاوه له هه‌ر لاده‌کا به‌سه‌رماین
کاتی له ده‌س ریوبا نین، گه‌هی له چه‌نگ شیرانین
ده‌می بن بوی زه‌مانین له ژیر کیر دووته به‌رماین

سه‌رشور وه‌بلوو سه‌رگردان، بزر له چولوو گردان
به شینوو ئوفوو گریان، لکه له تو با له ده‌رماین
شه‌وتا به‌یان ئه‌نالین سوتاو وه‌کوو زوخالین
دیوانه‌وو، بی مالین ده‌کیله خوین هه‌ده‌رماین

نه سه‌رداره‌وو، نه‌لاوه، نه گه‌نجوو ملکوو مناوه
سه‌رمان به شیر براوه له چاوکه‌سان وه‌زه‌رماین
به‌کول له‌ی هیچ نه‌زانی کوژراین به ناته‌وانی
روی روژی جه‌وانی وه‌ك پیری بی هونه‌رماین

دیلین له ده‌ستی دوژمن، ئه‌یارینه وه وه‌ك ژن
جه‌رگیش به تیره کون کون دای گوی وو هوش به‌ده‌رماین
فه‌ریکی گول چنی نین به‌ری ژه‌هره ئه‌یا چی نین
تاماوین وا ئه‌ژینین له ژیر خول به‌سه‌رماین

نرخی ژیان نازانین نه‌زانی ده‌س نه‌زانین
هیچی پشتی چه‌مانین داماوو خو به‌سه‌رماین
لاومان هیشتا له کالن، بی هوشووکه‌روولالن
له ده‌م دا کولمی آلن، به‌م ره‌نگه کویره‌وه‌رماین

برین له گیانی خوته‌، بو خه‌لقی سفتوو سوته
کوژراوی یه‌ك دوو توته‌ گه‌نیووه‌ك لاشه که‌رماین
هه‌تا وئه‌مان سوتینی، تا کوو هه‌لمان ئه‌سینی
تاروژه دائه‌مینی له‌شه و کوژراوی سه‌رماین

institut kurde de paris

لاوان سەر خۆشوو، پەرستن، بۆمەی چەمەرگە بەستن
وەك مردوان بێ هەستن، بۆی واپڕ لە سەرمایین
پەپاز خۆشی بێ چە باکە کورد مردەی چاڵوو خاکە
بە ووتاری کاکە کاکە، زامار بێ سوودوو فەرمایین
دەروڵامان زۆرباوە، خۆهەڵکێشانە ناوە
نازانین ڕۆژ گیراوە لە ناوگۆمی خەتەرمایین
ململان دا نوێژوو، نوێشتی سەرچاڵوو پیروو مەستی
پێشەمان چۆنکە وابوو بێ سەنگەر توپ شەرمایین
دوژمن بە خۆیشی ئەناسێ خۆشمان لە مل قەراسێ
بۆ کاروباری خۆمان بێ هێزدەستووکە فەرمایین
بۆ دەرهەمێك برامان ئەخەینە چاڵووزیندان
واشی ئەگرین بەبەردان بۆی ناکەسووکەرمایین
بۆ منصبوو، بۆکورسی، ئەنێژین ڕوتووبرسی
ڕەگمان شێن بوپیسی بەم پیسەیەلەگەرمایین
بۆ بەدکاران بێ باکین، مخلصوو چاکوو پاکین
بەلام بۆ کاری خۆمان بێ باسووبێ خەبەرمایین
دەرکی فەوتانیش ئەکەین، بەلام هەولیشی نادەین
بەدبەختی قەت بەرنادەین، بۆی هەلاتەی لەرمایین
سەرداران هەن خێرانە، پاك کوشتەی تەڵرووچانە
ئەلێی مائەری زانە، لەوانە سەگەلە سەرمایین
هەتاکو ڕوتووبرسین، ئەلەکەن لەگەلایەشێن
کە تێربوون پارەیان بوو بەچەشنی گۆرگووەرمایین
ئەووی پەنجا ساڵەیە بۆکورد دوەکلوتزالەیە
لەدەم قیلوو قالەیە بەم وینە وینەگەرمایین
هەندی تورك پەرستن، بەشی عجمی پەرستن
کەمێکیشی دوز ئەوەستن بۆی واهەشی بەسەرمایین
ئەلێن تورك لە دنیا نیتی هاوقتلووهەمتا
بە سونگی بەرکلون ئەکا سەیری کە چۆن بشرمایین
باسی قەومەکی ئەکا، کە کورد تا ماب بەخوا
ظلمی وی لە بیر ناکا، لە تورکە واب سەرمایین
تورك ناموسی بردین لە عالەم سوکی کردین
ئازادیوو خۆشی بردین لە تورکە وەك تەتەرمایین

institut kurde de paris

هەر لە تورکی بەدکارە کوردی خەستەووبێ چارە
لە وطنی بێزارە لە تورکە تویرە وەرمابێ

بەزەبری شەقو و ھازلە بە ھێزی توپ و گوللە
ئیمە واپوچوو فەوتان لە تورکە آخرشەرمابێ

کەچی ئەشی پەرستین ھادروی بۆ ھەڵئەبەستین
برینی ئەولە دەستین لە تورکە پەرپەرمابێ

بەڵام نابێ مأیوس بین بلێین ناگەینە ئامانج
چارەمان ھەر خوێندنە ~~[illegible]~~ نیمانەبوی مەرمابێ

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . .

.

insititut kurde de paris

چکه

دیلی وه‌چیژه

insititut kurde de paris

چێلە دیلی مەچێژە
شێرانە هێرشت بەرە
هەنگوینی لەدەم فڕێدە
چونکە بەهێزی نشانە
تا نەربژن لاوەکان
کەسی لێیان ناپرسی
دلداری سوودی چیە؟
یا زێڕوو خشڵوو دینار؟
مردن گەلێ باشترە
نەوەك ڕۆژی دووسەد جار
هەڵسە بۆچی داماوی؟
بەهیچ لەهیچ ترساوی
بگرمێنە وەکوو شێر
بلێ کوردیش گەلێکە
گەلێکە دوازدە ملیون
خاکی هەموی آلتونە
بەنەوتوو ماقیروو کارەژوو
لەجوانیو لەخۆشیش
زمانوو ڕەوشتیشی
هەر وەك قەومەکانی تر
نامووسوو شەرفی خۆی
بستێك نادا بەخەلقی
هیچ دەم نابێ بەعەجەم
لەناوچی بەمانەش
چونکە قەوم نافەوتێت
گەر هات هەڵکەوتنێکی دی
ژیانوو ژینی ی ئەوی
بیدەنێی یا گەر نەی دەنێ ی
چونکە هێز بەڕابەری
حەد دایما آغایە
گەر ووتنیان باراوەستێ
بلێ شێرا ناوەستێ

ئەی کوردی بێکەسووسەر
بۆسەر دوژمنی بفەر
بچێژە ژەهری مردن
لەڕۆخی کێووسەنگەر
خوێنی خوبیان لەمەیدان
ناویان نابەن لەهیچ پەر
گەر دیلوو وەیلوو مادا بێ؟
تەختوو تاجی سکندەر
لەژیانی دیلو مخەستە
بمری لەدەستی ها کەر
تا کەیی بێ ناوو ماباوی
نەتۆپەوو مەتانکی شەر
وەك پالەوانی یی دلێر
دەولەمەندوو مپرهونەر
لەهەمووشت سەر بەخۆن
بەردیا بەچەشنی گەوهەر
لەدنیادا مەشوورە
سویچرە بەسەرانسەر
لەهیچ قەوقیلی ناکەن
ئەپارێزی بەخەنجەر
وولاتوو مکا ئەکانی
گەرچی بێی دەربەدەر
یا عەرەب یا تورکی خوێن ڕیژ
گەر لەژێ کەن لەسەد سەر
کەسا سووبێ هێز ئەبێ
حوئەسینی لەبەدفەر
بەهەرزخی جابی ئەطبی
ئەی سینێی بەتۆپووماشەر
حەزەلیلوو مکەسادە
هێزیشی خولاموو منوکەر
تا نەختی خۆی ئەبەستی
لەکالانی ی هونەروەر

institut kurde de paris

نیشا نیان دا بی گه ر پاره   بلی چی یان به زاره
چیله دیلی نا چیژم   به پول یا خوو چه وه نده ر
چیله من قبول نا کەم   نامو کی چونوو ما کەله ساسی
شتی خو مبتاون نا ده می   خوم ئه ی خوم برسیموو ما له ر
منیش محتاجم به عه رد   به آوو ما نه وتووما تو تن
تی بگەن من ئه لیم چی ی   خوتان مه کەن گیژ وو ما که ر
چیله جو تیا ری نا کەم   به نانوو مازگوو ما لی دان
له ایوه رازی ی نا بم   ئه ب ی خوم بم به سه روه ر
چونکه له مالی خو مم   که سی هه قی ئه وه ی نیه
به هیچ جه و ری یم بلی ی   هه سته لیره برووده ر
حه قم نیه له گه ل که ا س   له کور دوستان زیاتر
بستیکی دیکه م نا وی   نه له ده لیا نه له به ر
عه یبه زکتان بو تی   به قه ومی له روو ما لا واز
بپرسن له بیکه سان   له برسیوو ما قه له نده ر

خو تان مه کەن به ئه جنبی
بمژن خوینی فه قیران
چونکه لی تان را په رن
تیکتان ئه ده ن وه ك فه نه ر

....

....

...

...

insititut kurde de paris

لەهەرباخەی

گوڵیک

وەردی

١٩٤٥

insititut kurde de paris

نازەنین

insititut kurde de paris

ئەي نازەنين هو نازەنين
فداي بالات سەرو نازەنين

....

لە ديمەنت بەهەشت وونە   سويچەرە دل کون کونە
بەس دل بە نازت هەنجنە   دل دارەقەجيي بێ بنە
بە نازنين چە نازەنين
لە سەروي بەرزي نازەنين

....

چنارت سەر لە آسمان   سپيندارت وەکوو رمان
بە باي بەيان دينە هەژان   ئەبەن هوشوو دلي نەزان
قەدي بلندي نازەنين
چەماي سەروي نازەنين

.....

دەم دەم لەنجە بەسەر ئەکەن   ساقي بە پەنجەلي ئەدەن
شمشالوو بلويروو کەمەن   قاموو دلوو بيرت ئەبەن
بە نازي نازي نازەنين
بێ نازە نازوو نازەنين

....

رەنگي زيوي تۆو لە دوور   تا قلە ماتەوينەي بلوور
دينە خوارێ بە شورە شور   بەسەر بەردي زەردوو سور
پەرچەمي خاوي نازەنين
بو ئەنجيري نازەنين

....

گيان ئەدەنو گيانيش ئەبەن   نەخوشي ساغوو ساغيشي ئەخەن
دەرمانوو دەردنا بێ گوقەن   خوشي ئەبەن خوشي ئەدەن
لە رەنگي روي نازەنين
زەردوو بێ رەنگە نازەنين

....

گوێزت وەک قەقلي نازداران   لە بن لقان ئەبن عەيان
بێ نيان لە گيان ئەباتەوان   دوورت ئەکا لە ايشوو ئازان
لە چيني زلفي نازەنين
ديبلە آسکولەي نازەنين

....

institut kurde de paris

خوف قەدی خوی ئەلەرزینی
تیری نازی ئەوەشێنی
تیری نازی ئەوەشێنی

- -

خوف قەدی خوی ئەلەرزینی   تیری نازی ئەوەشێنی
لە سینگا دل دەرئەهێنی   خانمان بە لەنجە ئەمرێنی
لە ماچی گولی نازەنین
بێ تامە ماچی نازەنین

....

سێو سور ئەچن وەکو گولمان   داپۆشراون بە پەلکان
بێ نیان دی وەك ڕشەزەیان   ئەدەنەوە گیانی بێ گیان
تاسی گولینی نازەنین
تگاتی تاسی نازەنین

....

شەمالیش ناو بەناو کزەی   سروەی ئاشنەی ئابزەی ئاسرەی
دێ بێ ئاپێپ ئاجیجی ئاخرەی   ووشەی ئاشەقەی ئاگرەی ئاورەی
ترینگوو ئاهوری نازەنین
خشتی بە یاخی نازەنین

....

ئیوارێ بە ئیواران   لە قارەی بەرفی ئاچیلووە کاران
دینە لەرزین بنی داران   کیووو ئاگردوو ئازەو بوو ئاران
بە پەردەی خوری نازەنین
بێ شەوقە خوری ڕوی زەمین

....

آوت هەنگوینی مایەدار   سارد وو ئارونوو ئاسوکوو ئابێ خار
لە جێی پەزیشکی کردگار   دەرمانوو هێزی دەرزەدار
نەشئەی نسیمی نازەنین
شادی ئەهێنی چین بە چین

....

institut kurde de paris

کەشەو وادی شنەی بادی   ببێ سێوەکەی لە هەرلادی
پەستێ ئەڕواو شادی شادی   چوستیوەتەنگی لەجێی نادی
وەک شا نەشێنێ نازەنین
نیە لە سێنگی نازەنین

.....

کانی ئەگری شین ئەکا   هەل ئەپەڕیوەخەنین ئەکا
چینی کاکولی چین ئەکا   فرمێسکی چاوی شین ئەکا
هەستە هەلالووە نەستەرین
بە لێوی سوری نازەنین

.....

گولووە گولزاروە باخەکان   چناروە سێوە لالەکان
بێوە هەنجیرە هەنارەکان   گەلازوە خوخە هەلوژەکان
بوتە بەهەشتی ڕوی زەمین
چیمەنی ڕوی نازەنین

......

ئەمە جێی کوردی ڕەنگینە   بوێ واجوانو ڕەنگینە
هەندە بەڕەزەواشیرینە   حەیفە بەر بووەبێ پەرژینە
لەچاوەی چاوی نازەنین
ئەبارێ دەردووە مەگووەژین

......

منحابن دیلی تاتەمە   سەروەداوێنی بزری نەمە
گەرچی بوبرین مەرهەمە   بەلام زەبونی ئەستەمە
لەداوی داوی نازەنین
دادا سوخمەی نازەنین

......

نەزاری دەس نەزانانە   زەبونی دەس سەپانانە
کەساسووجێی کەساسانە   نەخوشی گەل نەخوشانە
لەشێوەی شێوی نازەنین
شێواوە شێوەی نازەنین

......

institut kurde de paris

چارەي زانستوو، زانايە   تيكوشينوو، تەقەلايە
يەك گرتنو و، بيروو، رايە   نەك نويژوو، حەي حەي دوعايە

رەنگی لە رەنگی نازەنين
برەنگلي، شەنگبي نازەنين
......

insititut kurde de paris

جوانی

کوردوستان

insititut kurde de paris

ڕوولەم هەلسە ببە پەڕژین لە دەوری لاوو پیرانت
ببینە سەنگەری ئاسن بە توپووە تانکووە گولانت
ببە باڵدار لە سەر باڵت بنێ بە یاخی سەوزوو سور
بسوڕێ شەو و بەڕۆژ دەنگی لە سەر شاخانو کێوانت
قەلات ئاسا لە ڕوی دوژمن بوێستە بێ ترس هەردەم
ئەگەر کوێرکەن بە گولەی تیژ مەترسی هەردوو چاوانت
مەدە دەس کەس وولاتی خوت ئەگەر شەوبێ وەگەر ڕوژە
مەلەرزەوو هەڵمەیێ گەرچی بکەن لەت لەت هەموو گیانت
لە بو بەرزی مەنوساقی کە چو هاوخوێنێ بلی لاولک
ئەگەرچی گوڕووە إزراعیل لە تەنگی بێ تە میوانت
خەنەت قوڕبێ مەگەلیش وەک گوڵ بکە چاوت ئەبێ ڕوناک
بەرامبەر ئاگرەکە وسەر بە یەک تالاوی کوێستانت
دەڕوت لالەی شەوت ڕوژووە کەفت زوڕووە تەمت شادی
بە هەشت بێ لات لە ناو مەفتون بەدەمیکی چالووە زندانت
گەزووە مازوت هەیە بوچی ئەخوی شەکروو نوقڵ بێ دڵ
هەزاروو بێ بەها ماوە جهان یەک سەر لە خەرمانت
کەتیرەووە جەوتووە مازوومان سەراسەر مایەی ژینە
~~هەزاروو بێ بەها ماوە جهان یەک سەر لە خەرمانت~~
دەڕوو مەرجانە قیروو نەوت لە ئەرغازیوە زیوانت
مەچورە بیروتووە لبنان وەرە شەقڵاوەوو ژەنگار
بژی شادانەبێ ئەستەم لە ناوخزمانووە خوێشانت
بە هەشت مایەی نیە بەخوا لەچاو باخانی داوێن شاخ
بەجێ ماوە بەڕاتی خەڵک بەرامبەر زوری شیلانت
بەیانی خوێندنی سوێسکەوو قاکەوو لوتر لەگەڵ پوران
پیانووە عودووە چەنگووەنەی هەموی قوربانی تەیرانت
شەمالیش دێت ئەلەرزینی سپیندارەبێ لە سەر جوگان
سەریش مەستەووە پەریشانە لە بێنی سونووخاوانت
لە سەرگیا وەک دوڕی یەک تاتروسکەی دی لە دوور شەونم
دووسەد گیان ماتووە دهوشن لە تاسی سەربەلەرزانت
لە گەردون پەکلەرەنگینە ئەباژەنگی دڵی بیمار
بەگەوهەر پربوە جوگەوو مەکناروو ە دولووە شیوانت

institut kurde de paris

به خویوه، پەنجەکەی ڕەنگین لەگەل باشەڕ ئەکا نیرگز
لەگوڵان زیندوو دەر دیني لەلەزیني بن چنارانت
چیاشی بەفرە لەسەر قیتکەی قەدیشي زیوي تاوە
لەشەو وەك شوخە پیریکە کە ڕازابي بو سەیرانت
ئەگریت کالي وەك ناسرلە بو دوري دوو ڕووي مال مال
دەمادەم وورشەووشیتي لە بیسني خوشتي پەیمانت
لە بن ڕازان بە دەنگي بەرز ئەوتري پایزو نەوروز
هەیاسەي یار ئە پیچریني قەتارو، لاولوو، حەیرانت
بە دەنگي باڕیلوو، پڕ سوز ئەخویني بلبلي سەرگول
دەمیلە چاوە نوریشە بکەي بو خونت کە دەرمانت
هەلیني کوشکي بەرزي، ببیني قولەي ماتەم
مەڕي خەلکي نەچي چیتر لە بوناو پوشوو، پاوانت
بە چنراوي لە بەر دەستت ببیني مافوري خوکرد
لەکەربونیشی ببي ڕزگار بکەي چارەي دووگلویانت

....

....

....

.....

...

.

insititut kurde de paris

خوشه ویستی

نیشتمان

insititut kurde de paris

ئەی وەتەن دوور بم لە تۆ من گیانو ژینم بۆچیە ؟
تاجی شاهیو، نازەنینو نازەنینم بۆچیە ؟
دیمەنی شاخانی تۆم بێ گوڵ چنینم بۆچیە ؟
سێبەری دارانو، بەڕۆم بێ سەروی چینم بۆچیە ؟
ئاوی گەرمی تۆم لە کن بێ عەنگلە بینم بۆچیە ؟

....

ساقی گولزارت ئەهینی گشتی وەکو ڕووی زەمین
بەرهەتاوی نیوەڕوی تۆ بردی نرخی شانەشین
ڕوژی زستانت بەهارە بۆ گولوو، بەیبون چنین
وەیلوو، سەرگەردان لە دەرکت سەد هەزاران یاسەمین
دەسی کەوی گەر بەردی گیوت من سەرێنم بۆچیە ؟

....

کەژ دەمی سەوزە و دەمی ئالە، دەمی سوورە بە گوڵ
هەروەکوو بووکە کە خەملێ لە سەردا تاکوو مل
ناڕکوو، پەنجە ئەلیی بەلورە دووچاوی بە کل
تاکە بووك موی تیرە ئەچنی پێلوو، جەنگلوو گیانوو دل
گرمە باوەشی یاری واشوخ لێلوو، ژینم بۆچیە ؟

....

نێرگزی گەردونوو، دەشتت هەردویان هەیلوو جوت
گشت پەریشانن لە سەرکێوانوو، گولزاری ڕووت
خاو پەزیشکی دەردەدارە، بینی سونبل تاری موت
پاچنا ڕووو، گولشە هەنگوین، سەروی خەندانە لەدوت
من هەلالم لایە وسلوو نەستەرینم بۆچیە ؟

....

بلبلوو، قومری ئەخوینن، گوڵ لە شاییوو، پیکەنین
لالەوو، بەیبون، وەنەوشە، کەوتنە جوشوو هەلپەڕین
ئاسمانیش گا دەگری، ساقی گز، ساقی، خەنین
جاری هێنایە لە ناوی ڕوژ وەکوو مامز لە دین
بۆ نەوەی خونچە ببینم پیکەنینم بۆچیە ؟

....

آگره باخي به هه شتيش گه‌ره نه‌چي وينه‌ي له تو
ي به هايه‌ووه پر له ئه ستهم بو ته ماشاشي مه چو
بيته ده ستت يه كلي پيشوك نشه كرووه بادەم مه خو
ز يخووه چه وتيت بو بهينێ تو له‌سه‌ر دوشه‌گي وه نو
گه‌ره ده ني شوشه ي ببينم رووگه زينم بوچيه ؟

....

....

......

....

..

.

چون

بەکوردوستان

نازم

؟

insititut kurde de paris

چون بەگولدوستان نەنازم سەیری ناوگولزارەکەم
هەربەوبنەی ئەو لەجەرگم زامی گول تیمارەکەم
کوەطی شادی بەجاری دین فنیش هاوارەکەم
هەر بمینی، هەربژی توی بەرزی یادگارەکەم
توی حەبیبی من، توی بەهەشتم، وابلەکەی خەم بارەکەم ؟

....

بچمە ناو باخت، بەیادی بینی سوسنوو، خاو بکەم
سەیری نیرگز، سەیری سونبل، دیمەنی لاولاو بکەم
سەیری خونچەی سەرچلی سەوزی لەسەرخونا و بکەم
سەیری ژیر دارانی بەرزی میوەی رازاو بکەم
چی لەملکوو، ملکوگەوهەر، پول، یا دنیارەکەم ؟

....

ناوبەناو قاسپەی کەوی کیویم لەناو دولان ببی
یانە ساقی گویم لەهاژەی آویناو جوگان ببی
هەستی کوتر، دەنگی سویسکەی سەوز کەژوو، کیوان ببی
گویم لەهاژەوو، شورەشوری تاگەی شیوان ببی
چی لەعودوو، چەنگوو، سەنتور، نەیلاوە یا خوتارەکەم ؟

....

ساقی بی خەم دابنیشم من بەرابەر چاوەکان
بلقەبلقی وان ببینم من لەگەل تیژاوەکان
یانە بچمە سەیری روبار، گوی چەموو، گەرماوەکان
یابنوشم من لەآوی تالی ناو تالاوەکان
چی لەبیرەوو، چی لەسودەوو، چی لەشەکری زارەکەم ؟

....

مانگە شەوی، شەوقی چوبی بوسەری لوتکەی کەژان
یالەپەلکی گول بداتوو، شەونمیشیان بی لەبان
لەودەمەشی بوق بیتە آواز، پاك لەناو دولووچەمان
بلبلیش دەس کا بەخویندن وابزانی هات بەیان
سەد هەزار دەردم لەدل بی من چلون هاوارەکەم ؟

....

چەندە خوشە دەنگی بلویری شوان کاتی بەهار
ریزبەریز، تیپا تیپ، لەمیرگاندا لەدوبەك بەرخووکار

institut kurde de paris

هەندێ هیواشن لە ڕوین هەندێ ئەڕواتن بە غار
ناو بەناو ویشی هاژەهاژی آوی ناو دول دێنە خوار
ساقی بەزمی وام هەبێ من چی لە بەزمی یارە کەم ؟

. . . .

دەم دەمیش سرەوەی شەمالیش دێ ئەلەنجی، بێ ما چنار
ڕوژ سەری خوی دەرئەخاتن تیشکی ڕاست ڕاست دێنە خوار
خوی ئەلەنگێنی بە نازخونچە بووە هەنجیرووە هەنار
دەنگی توق، بلبل کە ناچەشنی، ناگری مەدحی بەزار
گەڕ لەوی بم لەم دەمە من کەی لە خوم خەم بارەکەم ؟

. . . .

آو لە جوگان بچی بە تیژی پونگ ئەلەرزێنی بەتاو
یا پڕ و شکلی ~~خ~~ ئەو پرژی تەرئەکاتن دەستووە چاو
وێنەکەی سەدسوێند ئەخوی آلتونە یا آوی گولاو
شورەشوری دیت بەماتی دەنگی نای ناوبەناو
لە من بە هەشتە جێی نوشینم بوچی خوم آوارە کەم ؟

. . . . .

سەیری داری میوسکە چو بینە سەر داری چنار
ڕستەیێکی دەرکەوی ووشییکی لێ هاتبیتە خوار
بیووە بچی، باڵی هەژینی لەم بلندە جار بە جار
چون سەری ناشیوی ژێرووەتی گەیشتیوە هوش دا
بوچ بدوڕینم لە دەبیرەت،، مالووە ملکووە پارەکەم ؟

. . . .

من کە ئەم باخووە بەهەشتەم بێ لە بوچ دیلم زەبون ؟
پەستووە داماوم ؟ دلم پڕ بێ لە آخووە گومی خون ؟
بێ دلیووە مەستیووە نەفامی، دایما بوم بێ بە شون...
یا ژیانی یا مردنووە فەوتانی بەسەتالەی دەرون
عەیبە لەم ڕوژە لەمەیدان خوم ووتووە بێ چارە کەم

. . . .

. . . .

. . . .

. . . . .

. . .

institut kurde de paris

به خوا کوردوستان

به هیچ جیت نادەم

!

insititut kurde de paris

گول زارت نادەم باخانت نادەم
بەڕوی زەمین یا بەشانەشین
چاوانت نادەم
بەخوا کوڕدوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جبیت نادەم

دوورم گەلەتو ساقی بەبێ تو
ژیانم ناوی دنیاشم ناوی
من لەپاشی تو
بەخوا کوڕدوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جبیت نادەم

بەهارت گولزار ئەکا دەردەدار
تەوانا ووا بەهیز بێ دەردووا بەڕیز
نای فینی ئازار
بەخوا کوڕدوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جبیت نادەم

قەت باوەڕناکەم بوهەڵالەکەم
وینەت ببینم تا ماب ژینم
لەبیرت ناکەم
بەخوا کوڕدوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جبیت نادەم

دیمەی ڕوی تو شیوەی باخی تو
نیەووە قەت ناب پەیا ب
جوانی وەک تو
بەخوا کوڕدوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جبیت نادەم

institut kurde de paris

سەد ڕەنگە باخت   دیمەنی شاخت
ئەبا هۆشی سەر   هەزاران دلبەر
سوتان لە داخت
بەخوا کوردوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جێیت نادەم

شنەی بەیانت   ئاوی دولانت
هەریەک بودەردی   یان ئاهی سەروی
ناهێلی داخت
بەخوا کوردوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جێیت نادەم

دەنگی کەوانت   هی بلبلانت
مایەی ژیانە   خوشی جهانە
دولوو، شیوانت
بەخوا کوردوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جێیت نادەم

پوروو، سویسکەکەت   توقوو، کەناچەت
ڕەنگالەی جوانت   تەیری شاخانت
ڤاژی بەریچکەت
بەخوا کوردوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جێیت نادەم

نێرگزوو، بەیبون   هەلالەی وەک خوێن
سوسنوو، سنبل   دەک ئەکەن لە حل
لەگەل گولەڕون
بەخوا کوردوستان
~~بەهیچت نادەم~~
بەهیچ جێیت نادەم

institut kurde de paris

له دەنگي بلبل   رائەپەري گول
كەچي ئەكەني   هونشت ئەسەني
قاچت ئەبي شل
بەخوا كورە دوستان
~~بەهيچ نادەم~~
بەهيچ جيت نادەم

كە بەيان دادي   بايێكي وادي
ژياني مردوو   نەخوشوو ئەكەوتوو
بويان شفادي
بەخوا كورە دوستان
~~بەهيچ نادەم~~
بەهيچ جيت نادەم

بو هەرلا بچي   بوگولزار ئەچي
چونكە بەهەشتە   گەرچول، يادەشتە
له بو كوي بچي
بەخوا كورە دوستان
~~بەهيچ نادەم~~
بەهيچ جيت نادەم

شەنگلە بيوو چنار   وەكو وعودووەتار
كەليان ئەدا   گەلادەنگ ئەدا
دەم نادەم، جارجار
بەخوا كورە دوستان
~~بە~~ هيچ جيت نادەم
بەهيچ جيت نادەم

......

بلقەي كانيانت   لەناو باخانت
دەرماني دەردە   ئەوەي رەنگ زەردە
بيتە شاخانت
بەخوا كورە دوستان
بەهيچ جيت نادەم

.....

institut kurde de paris

دەمی ڕوژ هەلات دنیا کرزوو ماتات
بنوڕە یشاخان کەچوینە آسمان
بلی بە آوات
بە خوا کوڕ دوستان
بە هیچ جیت نادەم
....

بە فری چیاکان بریقەی تافگان
وینەی ناگیری بوکەس ناگیری
بە ڕزی آسمان
بە خوا کوڕ دوستان
بە هیچ جیت نادەم
....

ڕوت لەگردان کە بە هەشت تالان کە
بە یەك دەسك گول بنیژە لە گل
دەڕوت دەڕمان کە
بە خوا کوڕ دوستان
بە هیچ جیت نادەم
....

کە ایوارە هات ڕوکە ڕوژ هەلات
ڕوکەسەرکەژان ئەوجا بوژیان
وەرگرە خەلات
بە خوا کوڕ دوستان
بە هیچ جیت نادەم
....

مانگ ئەدا لە گول لە پەلکی سنبل
لە شەونم ئەدا بریسقەش ئەدا
لە سەر هەتا مل
بە خوا کوڕ دوستان
بە هیچ جیت نادەم
....

institut kurde de paris

حه‌یفه ئه‌م خاکه   ئه‌م خاکه پاکه
زه‌بون بی‌ووه‌نه لیل   ژیرده‌سوو هه‌م دیل
ئه‌م گوله تاکه
به‌خوا کوردوستان
به‌هیچ جیت ناده‌م

....

گه‌رچی ژیرده‌ستی   بی دلووه په‌ستی
چونکه جیگه‌می   بوژین ریگه‌می
گه‌رچی بی ده‌ستی
به‌خوا کوردوستان
به‌هیچ جیت ناده‌م

....

به‌لام روژی دی   پیکه‌نیت لی
بلیی قوتاربوم   آزاده رزگاربوم
نوبه‌ی ژینت بی
به‌خوا کوردوستان
به‌هیچ جیت ناده‌م

......

......

....

...

...

.

دوری له
وەتن

insititut kurde de paris

جه ژني قوربان ، هاتوو ئيمه‌ش دوور له ياراني وه‌ته‌ن
داو ينيم واپر له فرميسكه له بو لاني وه‌ته‌ن

چي بكه‌م تو خوا له دنيا بي گولووه گولزاري ئه‌و
مكلي روموو هه‌ندووه چينم پاك به قورباني وه‌ته‌ن

هه‌ركه‌سي شاده له دنيا به‌س ئه‌من گريانه كه‌م
بو گولووه گولزاروو باخوو بو گولستاني وه‌ته‌ن

بو بريني جه‌رگي له‌ت له‌ت گه‌ر په‌زيشكم بينه سه‌ر
سوديان نابي مه‌گه‌ر بينن له خولاني وه‌ته‌ن

كواني ده‌نگي سويسكه كانم ؟ كاتي شه‌و كاتي به‌يان
هيچ سه‌داناي له گردووه دولووه شيواني وه‌ته‌ن

هه‌ر وه‌كوو بلبل له بو گول شيوه‌نووه زاري ئه‌كه‌م
چونكه دوورم بي به‌شم من آخ له باغاني وه‌ته‌ن

گول خه‌ريكه پي كه‌وي ، با بيني بو وه‌ستان به‌ري
چون نه نالم ؟ چون نه سوتيم بو به‌ياني وه‌ته‌ن

نيرگزيش ده‌شتي به جاري گرتووه نازل ئه‌كا
سويسنووه خاويش هه‌موو شادن له گرداني وه‌ته‌ن

هه‌ريه‌كه ره‌نگه به لايك چار ئه‌كا بو ده‌رده‌دار
بوي نرخي قه‌ت ته‌واو نابي سه‌رووه باني وه‌ته‌ن

عه‌رد جلي نازي له به‌ر دا ، بوته بووك شاي ئه‌كا
مه‌ل ئه‌خوينن يانه ئه‌فرنگلنت به فه‌رماني وه‌ته‌ن

لاي سه‌وزه لاي آله لاي زه‌ردووه لاي شين
هه‌رده‌مه به‌رگيك ئه‌پوشن ميرغوزاني وه‌ته‌ن

سه‌يري لوتكه‌ي شاخه‌كان له چاوي كوير روناك ئه‌كا
پيت ئه‌لي داني سه‌رووه گيانت له بوماني وه‌ته‌ن

كاني بلقه‌ي ديووه ئه‌پرژيني بو هه‌ر لاآويه‌رون
چونكه دل خوشه له سايه‌ي به‌رزي په‌يماني وه‌ته‌ن

شوره شوري تافگه كانيش گويي كه‌ران ده‌رمان ئه‌كا
چه‌شني زيو ئه‌رژيته سه‌ر به‌رداني دو لاني وه‌ته‌ن

بي ئه‌له‌رزي گويزئه‌له‌نجي خوخووسيوو عشوان ئه‌كه‌ن
ژيرووه بي هوش هه‌ردووه ييكن بينه سه‌راني وه‌ته‌ن

كوترووه پوريش ئه‌خوينن شادووه سه‌ربه‌ستن ئه‌لين
ژيني كور دوستانه ژينمان ژيني مه‌شژياني وه‌ته‌ن

institut kurde de paris

ناو بە ناو سروەی شەمالیش دێ لە بەرگی دارئەدا
دەنگو وا ئاوازی ئەداتن چەشنی گورانی وەتەن

مردوە گەرچی بە ناوی هەرکەسی دووری لە ئەو
زخمی بیتوو نەمری ئەولەدامانی وەتەن

گەر دەمی بژییی لە ناوی ناوی کزی ئاپاکە ساسی
چونکە تۆ خاکیکی لەم خاکانی سەرشانی وەتەن

عەیبە سەرشوری ابپوشی چا ولە حیزیوو ابژیر دەسی
هەر کەسی بین کا دوو زلفی سەر دوو گولمانی وەتەن

....

....

....

......

.....

....

...

...

..

.

نابێ

نائومێد بین

ووردی

ساڵ

١٩٤٥

insititut kurde de paris

لۆ ێ ن

کوردی

بیکەسو

ب نا و

insititut kurde de paris

ئەی کوردی بێ کە سوو،ب ناو
تاکەی لە دەستی دووژمنان ؟
سەیری گیانوو، دەستت بکە
بێ سەرداروو، بێ ساما نین
هەردەم گرفتاری دەردێک
وولاتم گشتی ماتەمە
زەمینی پڕ گولوو، نیرگز
خوڵ هەڵگرن گەلی کوردان
ژێروو، زەبەر بوو وولاتمان
گەرچی جگەرکون کون بوە
سەرتاپا بلالەی باخانم

وەی خول بەسەروو، بە جیماو
زەبونوو، دڵ خەستەوو، چەماو
بەسراون بە بەندوو، بە داو
گیژ وو، کەروو، شێتوو، بێ چاو
هەرسات بە بەندێکین شێواو
چیکەم لە خانوی ڕماو ؟
پاکی بوو بە دڕکی سوتاو
بەسەرداکەن بگرین بە تاو
ئەوجا بنالن پیروو، لاو
چیکەین بە دوو دەستی بەستراو
بون بە پوشوو خاکی ڕژاو

برایان تاکەی سەرخۆشین؟
تاکەی کەساسوبێ دەس بین
تاکەی سەرشۆڕوو، ژێر دەس بین
تاکە بێگانان ڕاگرین
تاکەی بێ هەستین داماوین
واستوو، هەستوو ڕساوین
کەس نالێ کورد ماون یا نە
عەیبە ئەم حالە زۆر عەیبە
دەستی یەک تر بگرن لە پڕ
کراسی مەردان بپۆشن
بێ خوێن ڕژانن قەت بەرزی
تاپاک نەلێن ایمەش گەلێک
چی تر دیلی ناگرین لەژین
تادەرب ئەم نیشتمانە
لەژێر تەمی ڕوتنوو قوتی
بۆ خومان ساتی ڕحەت بین

لە هەرکاری ماتوو سورماو
تاکەی زەلیلوو، هەق خوراو
تاکەی بنوشتین هەر خویناو
خومان برسی بینوو،ب باو
خەڵکی فریی ایمەش وا خاو
واسەرساموو وا بێ قەوماو
ناوماڵوو نەبەشنی ی فەوتاو
خوتان دەربێنن لەگەرداو
بە ئاو بزانن ژەهری خاو
لە پیروو، لە کەوتوو لە لاو
نابینن قەت بە خوا بە چاو
ژینمان ئەوی بوینە پیاو
چی تر نابین لە بەندوو، داو
ئەو بە هەشتەی جوانوو، خەملاو
لەژێر خولوو، لە دەس لافاو
پێکەنین بۆ خومان ناوناو

تا ساتی سەربەرزوو بەڕیز
شادبێ دڵی ووردی داماو

....

.....

institut kurde de paris

خول بە سەرمان خول بە سەرمان — خول بە سەر گەنجانی کورد
چاکە مانەوم ب لە مە و لا — جێژە نەوومان سەیرانی کورد
چوو ولاتووان خونشی ایە — چو لە دەسی آمانجی شوخ
هەلی بەد بەختی بە جاری — دایە سەر آسمانی کورد
بونیە چوار بەش یەک لە ایران — یەک لە تورکوومان یەک عراق
ناوی وون بوو دەولەتانی — میدیاوومان ساسانی کورد
کوانی شایانی بە ناوو — کوانی سوارانی لە کوین
کوانی شیرانی شکاری — دەولەتی باوبانی کورد
کوا کریم خان کوانی وەسمان — کوانی زەندانی بە جەرگ
کوا صلاح الدینی ایوب — روستەمی مەیدانی کورد
تا ببینن چی بە سەرهات — حالی ایە لەم دەمە
کەوتە دەس خەلکی لە هەر لا — بەرزیە تیومانیشانی کورد

. . . .

نایەلن هەتا بە کوردیش — ایمە بدوین زوروو کەم
منعە هاوار کەین بلیین — کوردین لە ناو شاخانی کورد
هێزی ناحەق هات لە ناوی — مرد هیوای آزادیمان
حەیفە کەم گیرا لە ناکاو — روژی کەی تابانی کورد
لاوەکانی هەندی کوژران — هەندی سەرگەردان کران
هەندی خنکانووان لە ناوچون — کوێر کرا چاوانی کورد
خزموو خویشیشمان بە جاری — بونە خاکوومان بونە خول
ب جلوو بەرگوو کەساسی — دەربەدەر رولانی کورد

. . . .

دایکی چی خواسان جەرگی سەولەت — رویەکەن بو دەشتووان کیو
خول لە سەر سەرپیشە گریان — بو هونەروارانی کورد
هەرچی هاتن بونە دەرکی — بو دەسوو قاچووان سەری
ئەم کەسانەی بون دەولەت — والە ژیر دامانی کورد

. . . .

چونکە بیگانەیی لە ناوە — بوی وا سیەووان کزە
داخەکەم سوتا بە سوتان — دیمەنی شاخانی کورد
خاو ووشک بون لالەزبون — نیرگزوومان سونبلەمان
بینی نای سیووان چورچون — سوسنووان خاوانی کورد

institut kurde de paris

خوێندنی سویسڕە وو کە وو لوتز	نەهالەم ناوەدا
بون بە دەرکەوی دالووی مشکلی	عاجیلەووی بەرەیجانی کورد
بشوڕەشوری تا فگە کانیشی	بو نەگریانی بە سوز
دەنگی نای بلقە بلقی	کانی کوردوستانی کورد
…	
بوبە جێگای مەغولان	ئەم بەهەشتەی وا بە ناز
پیسوو چلکنی بوو بە پیان	ملکەکەی بوتانی کورد
…	
پاشی ملیون سال بە سوکی	جەرگی کوردوستان برا
چوو لە دەس دانشتوانی	وانەکەی واجوانی کورد
زەبری ظلموی هیزی زوردار	هات لە عدلووی وادی دا
بوی پاک خاپوور مراوی	دیبووی هەم شارانی کورد
…	
خوا لە بو کوردی دروست کرد	نەک لە بو تورکووی عەجەم
بوچ عرب بخوا و بنوشی	میوەووی آووانی کورد
…	
بوچی جوتیاری وا خولام بێ؟	تا لە کێشی میروو وزیر؟
بوچی روتوو قوتوو برسی بێ؟	لە ناوکانگانی کورد؟
…	
بوچ دیمووکراتی لە بو خەلق	بێتە پێشتیوانووی هێز
بوچ ووتووی گورای هەردەم	بو حقووقی ژیانی کورد
…	
بوچی دەردی قەووەکانی	ترکەف تیمار بە لام
ووسکتێووی باشە ببێتە	چارەووی دەرمانی کورد
…	
تا لوو ایستا ایمە نوسوین	بە ستراوین بی زمان
ووردوو خاش بون بە ندی	دەسمان بو بەرەلاشانی کورد
ایستی پا کیان دەک پلینگان	چوستووی هوشیار بو نەوە
پیرووی بی هوش بە ردووی ناحەرد	یە بە یەک لاوانی کورد
…	
هەق سوپەریان ماروی لە پشیان	چەک لە دەستووی یەک دلن
جا چلون ئە شکی بە ناحەز	لەشکری ڕولاوانی کورد

institut kurde de paris

تاكوو ایستا پاك نەفام بوین   دوژمنی علمووا هونەر
ایستي شیرانە بلند بوون   پاكي سەر واراني كورد
هیزي ناهەق نا توانێ   بیتە بەر بەستي ئەوان
چیلە توقي دیلي ناچي   بو دەسووا داماني كورد
سەد شوكر ناموسي پاكمان   ماوە هەرگز نا مریا
نامرن بە خوا بە هیچ شت   كوردي شیر گوراني كورد

تاكوو كوردیك ماب ناب
سەر لە لەبو ناوەر دووا بەد
شوریكەون گەرچي لە ناوچن
پیرووەست ، لاواني كورد

insititut kurde de paris